

Totalforsvarsåret – hva betyr det for oss tannleger?

2026 er totalforsvarsåret i Norge. I dette året skal vi videreutvikle totalforsvaret og vi skal øve på det. Målet er at vi alle skal være trygge på vår egen rolle i samfunnet i kriser og krig. Kunnskap om dette vil endre vår status som passive mottakere av risiko til aktive bidragsytere i vårt totalforsvar. Det vil gjøre både den enkelte og samfunnet mer hardfør til å stå imot kriser, og til å unngå krig i Norge. Sammen skal vi ivareta dette landet som vi er glade i, og alle menneskene som bor her.

Totalforsvaret er summen av landets sivile og militære ressurser, som jobber sammen for å forebygge og håndtere kriser, væpnede konflikter og krig. Totalforsvaret er en del av det sivil-militære samarbeidet, og en viktig del av dette rammes inn av den nasjonale helseberedskapen.

Både NATO, Norden og Norge (og EU) har forventninger til hva vi skal få til. NATO har forventninger til Norge om at vi skal ha 1) Kontinuitet i nasjonale styringssystemer og kritiske offentlige tjenester, 2) Robust kraftforsyning, 3) Evne til å håndtere ukontrollert forflytning av mennesker, 4) Robust mat- og vannforsyning, 5) Evne til å håndtere masseskadesituasjoner, 6) Robuste sivile kommunikasjonssystemer og 7) Robuste transportsystemer.

For den enkelte i Norge er det viktig å sørge for at man kan klare seg i noen tid hvis vann-, mat- og strømforsyning skulle bli utilgjengelig. Det betyr å ha beredskapsvenner og beredskapslager. Mat, vann, alternative varmekilder og medisiner, strømkilder og barnemat og bleier til små barn. Det er mange ting å tenke på. Allikevel er det viktig å tenke på det nå. Kanskje får du aldri bruk for det, men den dagen du virkelig trenger det vil du angre på at du ikke forberedte deg litt.

Tannhelsetjenesten er en samfunnskritisk helse-tjeneste. Det husker ikke alltid myndighetene. Det finnes dog mange tall som viser at behovet for våre helse-tjenester øker i kriser og i krig. Infeksjoner, smerter, tann- og ansiktsskader øker både i sivilbefolkningen og blant stridende soldater. Det samme gjør vold og overgrep. Da er det viktig med en solid tannhelse-

Foto: Kristin Alnæs

Utfordringen ligger i hvordan næringsdrivende tannleger som ønsker å være en del av helseberedskapen i krise og krig skal melde seg på.

tjeneste som er forberedt, som har planer for hvordan de ulike situasjonene skal løses, og som har øvet dette. Den offentlige tannhelsetjenesten tar nå dette på stort alvor. Fylkestannhelsekollegiet har en egen beredskapsgruppe som sammen med statsforvaltere, kommunehelsetjenesten og helsemyndigheter arbeider med dette. Det som er helt åpenbart er at ivaretagelse av munnhelsen i sivilbefolkningen, og hos norske og allierte soldater ikke kan løses av de offentlige tannlegene alene. Her må de private tannlegene bidra, noe jeg er helt sikker på at de vil. Utfordringen ligger i hvordan næringsdrivende tannleger som ønsker å være en del av helseberedskapen i krise og krig skal melde seg på. Dette arbeidet blir det viktig også for NTF å bidra med sammen med de andre helseprofesjonene.

Egenberedskap og beredskap i den samlede tannhelsetjenesten er viktig å få på plass. Det er allikevel ikke nok. Vi må også styrke kunnskapsberedskapen. I dette er universitetene sentrale sammen med kompetansesentre og forskningsinstitutter. Det er god beredskap i en tydelig styrking av spesielt universitetene. Vi trenger tannlegeutdanning og tannlegespesialistutdanning av høy kvalitet, og vi trenger høy kvalitet på forskningen som skal understøtte disse. Tannlegen må ha bredde i sin fagkompetanse slik at de kan ivareta hele det forventede behandlingsbehovet i krise og krig. Vi må også styrke etterutdanningskompetansen da oppdatert, og aktuell kunnskap er viktig for god motstandsdyktighet og høy kvalitet i vår munnhelsetjeneste.

En for alle og alle for en blir viktig fremover. Vi må stå sammen om utfordringene som kommer. Vi må skape trygghet og bidra til å løfte hverandre opp og frem. Dette var opplevelsen jeg satt igjen med etter fjorårets representantskap, og dette er opplevelsen jeg får i møte med gode kollegaer og lokalforeninger her jeg i skrivende stund befinner meg på Vestlandsmøtet 2026. Jeg har tro på tannleger og på NTF.

Godt nytt totalforsvarsår!

Heming Olsen-Bergem
President i NTF